

SZARVASI ÚJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETESI AR:

Egész évre	5 frt. — kr.
Félévre	2 frt. 50 kr.
Negyedévre	1 frt. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenkénti egyszer. **vasarnap.**

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz **Szarvasra** czüszendők.

A nyílt-törben minden garmonsor díja 20 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Arpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V. Goldberger, servitátor 3. sz. a.

Felhívás az országos nőipar-egylet érdekében Magyarország lelkes fiaai és hölgyeihez!

Az országos nőipar-egylet részéről megkerestettünk, miszerint lapunk útján városunk és vidékünk lelkes közönsége körében mi is közreműködünk az egyleti czélok népszerűsítése körül. — Ismerve ez egyesület magasabb missióit, örömmel közöljük a következő felhívást, ajánlván azt általában a nagy közönség, s kiválólág nőegyleteink pártoló figyelmébe.

E felhívás a következő:

Azon állam, melynek nincs kifejlett ipara s nem is törekszik azt létesíteni: nem számíthat Európára azon államai közé, melyek önmagukban bírják a jövő garantiáját.

Az ipar kifejlesztése nem egyedül államkormányi feladat; e téren a kezdeményezés s a tovafejlesztés iránti érdeklődés fentartása főleg a társadalmat terhelő kötelezettség. Azon társadalom, melynek kívülről jövő erőre van szüksége, hogy mozgalmat mutasson, hasonló a gyermekhez, ki dajkája nélkül önmagával is tehetetlen semmi.

Hazánkban az utóbbi időben fölismertett a mondottak igazsága s a társadalom megkezdve a mozgalmat az iparfejlesztés terén, néhány év alatt oly haladást képes fölmutatni, mely alapos reményt nyújt arra, miszerint Magyarország bizonyos idő multával ipar tekintetében sem lesz Európa nemzetcsaládai között a legutolsó helyen, ha a kezdet erélyéhez méltó kitarással halad a kitűzött cél felé.

Az iparfejlesztés nagy horderejű mozgalma folyamatban van; hanem sajátosos tüneménynek tartjuk, hogy a mozgalom vezetői leginkább csak azon iparágak fejlesztésén foglalkoznak, melyek férfierőt, férfi kezet, férfi ellátást igényelnek.

Nem akarjuk tagadni, hogy nemzetgazdasági te-

kintetből ez a legjelentékenyebb; de midőn ezt megengedjük, figyelmeztetnünk kell egyszermind az iparos mozgalom zászlóvivőit és barátait, hogy ne felejtkezzenek meg az általános mozgalom közepette azon iparágakról sem, melyek női izlést, női tapintatot, női ellátást tesznek szükségessé. Ne feledkezzenek meg arról, hogy a társadalom egyik felét, — talán a munkaerőre a férfiaknál alantabb fokozaton álló, de a társadalom jövőjére mindenesetre óriási befolyással bíró felét — nők képezik.

Az ipar általában, mint ipar, fontos nemzetgazdasági tényező; e tekintetből véve a dolgot, az iparágak között alig van különbség; mert tény ugyan, hogy az egyes iparág — tekintettel a helyi viszonyok, a nemzet jelleme és szokásaira, — jövedelmezőbb könnyebben fölvirágoztatható lehet, mint a másik, — de az általános ipar csak az egyes iparágak egyenletes cultivalása által fejlődhetik ki igazán.

Vannak azonban más tekintetek, melyek bizonyos iparágaknak nagyobb gondozását, szeretetteljesebb ápolását teszik szükségessé.

Ilyen tekintetek a társadalmi tisztesség; az emberbaráti szeretet; a családi erkölcs.

A nő úgy a társadalmi, mint a családi élet kövasza. Amely társadalomban nincs biztosítva az, hogy saját szorgalma után tisztességes uton, esetleg a szülei és férji támogatás nélkül is megélhessen; hol a nő rajta kívül álló egyének szorgalmának gyümölcseire van utalva, ott a társadalom ezen fele el van veszve. Ott a nő a társadalommal szemben csak tétlen bámuló, nem productív elem; a családban pedig gyámoltalan, mások kegyétől függő lény, mely vagy zérussá válik, mely sokszoroz, de nem számít; vagy elvetemül.

Ha azon vagytok, hogy kenyérkeresethez segítsétek az egyik ezret, mely a társadalomban az erősebb fél; — nem volna-e észszerű s az emberbaráti kötelességnek megfelelő a másik ezret — mely a gyöngébb fél — szintén kenyérkeresethez segíteni?

Ha önállóvá akarjátok tenni támogatásaitok által az erősebb felet; mért nem támogatjátok még inkább a gyöngébbet, hogy az is önállóvá váljék?

Ha módot nyújtok a férfinak, hogy a társadalom tisztességes tagja lehessen; nem érdemelné-e meg a fáradságot: tiszteres gondot fordítani arra, hogy a nő is ilyené válhassék, akkor, midőn tudjátok, hogy a nő a társadalom irányadója.

Ha jólétre segítitek a férfit, hogy családot alkothasson, nem volna-e szükséges a nőt is képessé tenni a jólét megszerzésére, mikor tudjátok, hogy a nő gyámoltalansága, a nő nélkülözése: a család sülyedése, a család erkölcszűnése?

Ezelőtt körülbelül nyolcz évvel egy számra nézve kicsi, de a nemes és hasznos iránt őszintén lelkesülni képes társaság alakított egy egyletet, melynek „Országos nőipar-egylet” czímet adott.

Az egyletnek czélja — alapszabályainak második szakasza szerint:

„Szóbeli előadások és a sajtó útján elosztatni azon előítéleteket s elhárítani azon akadályokat, melyek a női keresetképeség kifejlésének útjában állanak és előmozdítani a nők elméleti továbbképezését; valamint a nőnemnek munkaképességét külön ipar- és kereskedelmi szaktanítás által gyakorlatilag kifejteni úgy,

hogy a nők magukat önerejükből tisztességesen fenntarthassák.”

A czél megvalósítása végett az egylet iskolát és női ipar műtermet állított föl, melyben a növendékek azon iparágakkal, melyek a nők által elláthatók, nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is alaposan megismerkedtek s képesekké tetettek ismereteiknek a társadalomban, a családban nemcsak hasznát venni, hanem azokat tanítás által másokkal is közölni.

Nagy czélok nagy mérvű kivételére nagy anyagi erő szükségeltetik. A kevés számú tagjai áldozatkészségére támaszkodó-egylet nem rendelkezett nagy anyagi erővel, annál fogva csak lassan, kicsi körre szorítkozva folytatta útját a nagy, a magasztos czél felé, melyet maga elé tűzött.

Munkálkodása nem volt zajos és nagy föltűnést provokáló, mindamellett a kivívott fontos eredmények által nemsokára magára vonta nemcsak az országos kormányt, hanem egyes, a szép, a nemes és üdvösért lelkesülni tudó testületek és hatóságok figyelmét is.

Az ország kormánya s az említett testületek és hatóságok annál fogva siettek az egyletet némi évi segélyben részesíteni, hogy megkönnyítsék a kevés tagot számláló társaság nemes küzdelmét.

A társaság pedig kitartó buzgalommal iparkodott kitűzött czélját elérni. A harc, melyet az előítélettel, a részvétlenséggel, az anyagi akadályokkal folytatott — tekintve azt is, hogy úttörő volt e téren — nem volt könnyű s az egylet mégis diadalt aratott.

T Á R S A G

ABA SÁMUEL.

Eredeti tragoedia 5 felvonásban.

Itta:

Dobsa Lajos.

— V. felvonás, 4. jelenés. —

(Folyt.)

S á m u e l (belép). „Két gyermekem megfojtva! Nőm Sarolta Megtévelyedve? ... Hüszor mondom ezt, — De szívem rakiált eszemre, hogy: „Nem igaz!” ... És elmém remélni kezd: Ha vajjon a fül nem csalódhatott?!”
A gyilkos: Kulma lenne! ... „Kulma? Nem! Az ég könyörje egy férget nem úz Ily végletekre! — Nagy bűnös vagyok ... De multamat, jövőmet veszteni ... És oly kéz által; mely végtamaszúl Szolgált a habtól csapkodott remények? ... Több lenne „égi bosszu. — földi kinnál!”
Ez visszaélés lenne istenemtől ... Mindenhatóságának oly szeszélye, Mit el se tűr az ég könyörje. — hisz A büntetésnek is van joghatara, Hol széket ül a fontolo igazság:

„Eddig! ... kiáltja „Eddig, — s nem tovább!”
Hah, Kulma, nő ... Mit tettél gyermekimmal?
Asszony, — te, asszony! rémarchod kiált már ...
K u l m a. Királyom, én ...

S á m u e l. „Gyilkos vagy!” ... Azt susogja.
Mentsd, mentsd magad! mert örültté teszesz.
Fölbérelél két embert, kik cseledd ...
Legyilkolok két édes gyermekem ...
A kinpadon bevallak bűnöket ...
Te küldted őket!

K u l m a. Kegyelem!

S á m u e l. „Kegyelem!?” ...
Ó, úgy „kegyelem” én rám mindenható!
„Kegyelem” ezt kiáltom kinnamban ...
Ó „kegyelem” és adj még egy csapást
Hogy törjek szívem, — zuzódjék szét az ész!
Való tehát, — a lehetlen: való lett!
Egy ördög alma teljesülhet, így! ...
Most értem én terved halózatát.
Mért ős tönözted lelkemet, kigyó,
A trónravagyás, mézarlas bűnéig!
Bűn volt rugója tetteimnek! és
Az isten atka sujt.

K u l m a (térdre) Királyom! ... (öltönyét ragadva)

A magas kormány felismerte az egyesület által kitűzött cél nagy jelentőségét; iskolát alapított az „Országos nőipar-egyesület” iskolájának mintájára s állami segélyben részesítvén az egyesületet, följogosítá azt, hogy növendékeit államérvényes tanítói oklevelekkel lássa el.

Ezt nem, mint sikert hozzuk föl; ez csak állami előismerése a sikernek, melyet a kisded társaság eddig-e-é kivívott.

A áldásdús eredmény, melyet az egyesület eddig kivívott, ott észlelhető azon — fájdalom, eddigelé nem országosan kiterjedt — körben, melyre az egyesület hatását, korlátolt anyagi viszonyai között kiterjeszteni képes volt.

Az egyesületi iskola számtalan növendéket bocsátott vissza már eddigelé is a családokba, kik a nyert iparoktatás után nemcsak a családnak hasznos tagjai, hanem alkalmilag, ha a sors ugyakarná, mint önálló kenyérkeresők is megfogják állani helyüket a társadalomban. Növendékek közül többen különböző magán, egyesületi és állami iskolákban, mint kitünő tanítónők lettek alkalmazva.

Az egyesület módot nyújt a lánynyal bíró, bármely anyagi viszonyok között élő családapának, hogy lányát tisztességes jövője iránt saját erejének és tehetségeinek kifejtése által biztosítsa. Az egyesület — eddigelé „Országos” czimének nem megfelelő körbe ugyan — valósította a nő önállósítást.

Hogy ez egyesület „Országos” czimének megfelelően; hogy üdvös működését a korona minden területére

kiterjeszthesse; hogy a nemzetgazdászati, emberbaráti, társadalmi és családterköiesi tekintetből fölülte fontos czél: a nőipar kifejlesztését nagyban és általában elérhesse, — az egyedül a társadalom lelkes fia i és lányai akaratától függ.

Ha önök filléreikkel azon anyagi helyzetbe hozzák az egyesületet, hogy azt tenni képes lesz, — ki fo ja terjeszteni működését, az egész országra s productív elemmé, önállóvá s a társadalom minden tekintetben hasznos tagjaivá fogja tenni ama nőket, kik jövőjüket ön magukban akarják biztosítani.

A czél, mely kormányzati uton sok ezerek kiadásával érhető csupán el, társadalmi uton csekély áldozattal elérhető.

Az „Országos nőipar-egyesület” alapszabályainak 5. §-a szerint az egyesület alapító tagjaivá lehetnek azok, kik egyszer mindenkorra legalább 50 frt alapítványt tesznek s azt vagy készpénz en kifizetik, vagy kötvény által biztosítják az egyesület részére s csak annak 6%-töli kamatait fizetik évenként. Rendes tagjaivá, kik 3 évre évenkénti 3, — pártoló tagjaivá, kik ugyan annyi időre 1 frt évi tagsági díjat kötelezik magukat az egyesületi pénztárába befizetni.

Látható ebből, hogy a társadalom minden osztályának lehetővé van téve csekély adományával egy valóban nagy jelentőségű közérdek valósításához hozzájárulhatni. Az áldozat nem nagy s az eredmény nemzeti fontossággal bíró.

Ugyanazért bátorokunk nagynevű főpapjainkat

S á m u e l. El!!!

Ajkad penészes a pokol lehétől...
Egy szót se, ördög! — — Ártatlan fiam
Ki sohase vétezhettél: mért lakolsz?
Mosolygó lányom, fűrtös kis galamb...
Te csacsogó pacsrta, — még a rét is
Ha rája léptél vidamabb leve!...
S mi bűnös eszme kelt „picziny fejedben”
Hogy így fölingerted a „nagy ég” haragját?...
A mely csak vétkest sújthat, mert „igaz!” — Hah
Beesület és álnokság zürfogalma!...
Meggabult ember-ész; ki rémeket
Alkotsz a szívnek furdalásiból!...
Ki féket vetsz: a féktelen szeszélyre, —
S mint telhetetlen fősvény gyűjtöd a
Nem élvezett óhajtas perceit
Egy túlvilági kamat reményiben...
Keletkező vihar és menydörgés.
„Frkölesiség!” — Kipányvázott ökor te,
Az élet veteményes kertiben...
Órúltan-ehes, gazdag táp között —
Szakítok véled! Sámuel király!...
Felfogatám a társalom világát, —
Feldülöm az erkölcsi rendet is:
Legyen hát vak-sötétség! Zúr!... Fölöttük
Tomboljon a vad daemonok hatalma!
Jajgasson az ártatlan üldözött!

Kaczagja kinját ördög és pokol...

Mg elsül ed a „kétszínű i aszag”

E nyegle kejhölgy — önön szegyenébe.

5. Jelenés Előbbiek. Parancsnok kísérettel.

Parancsnok. Király, mi győztünk! Dédó verve van!

Sámuel. Ez visszaadja nőmet? Mond Bedő!

Parancsnok. Megmentí a magyar becsületét.

Sámuel. S föltámad erre két szép gyermekem?

Parancsnok. Hajh, nem királyom...

Sámuel. Fulladj hat híredbe!

Vesd a szemetre győzedelmedet.

Jakab (berohanva) Henrik király, hadának jó zömével.

Közöttük Viska, és Peter király!

És mind a partos főur...

Sámuel. Harczra! Harczra!

Ki élni hagyja fogl at: aruló!

Ki életéért esd: kerékbe jut.

Fujják a kürtöt! Dobszó, trombiták

Vegyüljenek a menydörgés szavába! —

A kin paizssá kérgesült köröttem, —

Nincs mit veszíteni! Győzhetlen vagyok.

(elrohan. Pórok utána)

Csatazaj.

Parancsnok. Henrik királyt jól orrba-vágva, most mar

Átszökhetünk társink segél irs!

A szél okozta por — derék takaró lesz.

(el, kíséretével)

Kulma. És én még élek! Kinjában nem ölt meg.

jobbmodú lelkészeinket, főurainkat s nagybirtokosainkat, országgyűlési képviselőinket, köztörvényhatóságainkat, városainkat; a magán, egyleti és hatósági tisztviselőket, s általában minden lelkes honfit s honleányt fölkérni, hogy aláírásaikkal lépjenek az egylet tagjai közé s hassanak oda becses körükben, hogy a

küldendők. A befolyt összegek a nevek kitételével nyilvánosan nyugtáztatnak.

Hazafiúi tisztelettel: az Országos nőipar-egylet* nevében: Ruprecht-Demidoff Cornélia, elnöknő. Békey Imréné, Halász Dezsőné, Kugler Mária, Tarnóczy Gusztáv, alelnökök. Margitay Dezső, egyleti titkár.

Uian cigany nő

(Vastagh György festménye után cinkogravírozta Rottman Farkas.)

társadalom mentől több nemesen gondolkozó egyénné
lönörüljön egygyé egyletünk kebelében a nagy, való-
ban nemzeti és emberbaráti czél valósitása végett!

A pénzküldemények — legezészerűbben posta-
talványnyal — „Békey Imréné urnő Ő Nagyságának,
Budapest, zöldfa-utca kecskeméti palota” czím alatt

Csarnok.

Rémlap az orosz történet könyvéből.

Kevés ember lesz, a ki jártas lévén az orosz történetben,
ne ismerné Orloff Alexei gróf nevét, egyikét azon fő czinko-
soknak, kik III. Péter orosz czár erőszakos halálában részt

vettek. Bármily elvetemült volt is ebbeli tette, mégis sokat veszít az elválasztásból ama másik tettehez hasonlítva, melyet II. Katharina czárnő özvegyének és trónutódjának tanácsára elkövetett.

Mint hogy Katharina nem volt született orosz hercegnő, azért egész tevékenysége oda irányult, mindazokat utjából el-
tenni, kik netalán tán kormányzásának nehézségeket gördít-
hetnek elé, s hogy ebbeli szándokát kivihesse, ő és szövetségese
Orloff oly körmönfont ravasszágot fejtettek ki, mely páratlan
a történetben . . .

A szerencsétlen leány, ki Katharinát szerelemföltövé tette,
orosz vérből származott s nagy Péter unokája volt, kinek
leánya II. Erzsébet, titkos házasságban élt Razumofszky Alexei
gróffal, mely szövetségből egy leány és két gyermek származott.
A fiukról nem tudunk egyebet, mint hogy az egyikét
véletlenségből agyonlőtték, a másik pedig sokkal jelentéktelenebb
politikus volt, sem hogy bármi tekintetben gyanút ébresztett volna;
másképp állt azonban a dolog jelen történetünk hősnőjével,
a fiatal Tarranakoff hercegnővel.

A czárnő hiu vágyai Lengyelországot il'előleg felbőszítette
a lengyel főnemességet, s egy közülök, Radziwill gróf,
azon tervet forralta ki, hogy az ifjú hercegnőt fogja felhasználni
arra, miszerint a czárnőt leszorítsa a trónról. E czélből megvesztegette
a hercegnő asszonyi környezetét, melynek segítségével először Lengyel-,
aztán Olaszországba szöktette az ifjú hercegnőt. Sok kísérletet tettek
ezután arra, hogy Radziwillt az ifjú hercegnő kiadására bírják,
s habár ez jószágának elkobzása által elszegényült is, még sem bírta
őt sem a jószágok viszádsági ígérete, sem egyéb esalogató megvesztegetés
arra indítani, hogy a hercegnőt ellenségeinek kezébe juttassa,
s minthogy minden ígéretek meghiusultak, a czárnő fenyegetésekhez
fordult. Titkos jelentések tettek a grófnak azon megjegyzéssel,
hogy az ifjú Tarranakoffot nyomor és végveszély fenyegeti,
melyet csak Radziwillnak a hercegnőtől

való elpártolása által lehet kikerülni. Radziwillt most nagy
aggodalmak szálltak meg az ifjú hölgy biztossága fölött. Mit
tehetett ő? Miként lehetett képes, e hölgyet egy hatalmas császár-
né s lelkiismeretlen asszony ellen megvédeni, ő, ki jószágaiból
ki volt vetköztetve? Szerencsétlenségére engedett az
álnok fenyegetéseknek s teljesen elbucuzott a hercegnőtől,
miután előbb kikötötte az orosz kormánytól, hogy annak
semminemű bántása ne legyen.

A kieszközölt elválás után, Katharina művészek legnehezebb
része véghez volt vite, úgy, hogy Orloff s annak nyomorult
szövetségese könnyen teljesíthette a többi, mert habár férje
gyilkosa folytonos kegyben állt a czárnő előtt, ez mégis
feltudta azt használni egy másik beestelenítő eljárásra a hercegnő
iránt.

Mikor először lakott Rómában, nagy Péter unokaleánya
minden szükséges s fölöslegessel bővelkedett, mikor azonban
Orloff érkezett ugyanoda, majdnem szükségét szenvedett s csak
nagyon kis szállása volt egyik külvárosban; gondolni lehet tehát
csodálkozását, midőn egy nagyuriasan kinéző katonatiszt jött
hozza tisztelegni, fölajánlván neki szolgálatait, s a ki látszólag
jómódu volt, míg ő pillanatnyi szükségben szenvedett, s hozzá
mégis azon tisztelettel közeledett, mintha császári trónon ülne.

A mint a hercegnő ülésével kínálta a tisztet, ez tiszteletteljesen
meghajolt:

— A szerencsétlenség, ugymond, — nem korlátozhatja
tiszteletemet, és én soha sem fogok jelenlétében arról megfelle-
ledkezni, hogy felséges Péter czár unokájával állok szemben,
kinek leghőbb tisztelettel tartozom! Jól tudom, hogy nem zsar-
nokszívű idegent illeti Oroszország koronája, hanem igenis
felséges herceg-asszonyságát! Nincs ugyan szerencsém honfiai
közé tartozni, de higgye el, herceggasszony, hogy nem egyedül
én vagyok az, ki szolgálomat, életemet föláldozom önért.

A szerencsétlen hercegnő örömmel s hálával leste az

Élek! De mi sors vár rám; kít úgy lenéz,
Hog bosszujára nem tart érdemesnek.
(K i t e k i n t.) Mint fürgeleg csap serge élin az
Ellen zömébe, Samuel . . . Mi szép így! . . .
Miként a bosszuallas anygala:
Villamit ontja, menydörgés között.
Hah, nyilainktól beborult az ég! — —
Porfelleg elnyelés a harcolókat. — —
Ha győz e harcban, vége van jövőmnek!
És hogyha őt legyőzik — veszve szintén?!
Nem, seregeink egy része futni kezd —
Feltartva őket, tán becsülni fog . . .
Tán megbocsát, ha tényező leszek
A győzelemben . . .
J a k a b. (berohanva kíséretével.)
K u l m a. Mért hátráltak így?!
J a k a b. A nyilakat hiába löjjük el!
Felkapja mind az orkán vad dühe
És visszasujtja önön lábainkhoz.
K u l m a. Lőjjétek ismét vissza, míg az orkán
Testén rést törtök Henrik szívihez!
Te, zászlótartó, méltatlan vagy e
Jelvényre! Add kezembe. Így! — Előre!
V a t a. (kíséretével berohan.)
J a k a b. (s kíséretét hátranyomják el.)
V a t a. Kígyó! E perczért rég esdek Hadurhoz,
Hogy lassalak még egyszer . . .
(m e g r a g a d j a K u l m a t)

Jer ma nalam
Fogadni a kölesönt, estélyedért!
K u l m a. Kijátsztam örült álmodat, te hitvány!
V a t a. Hej, emberek! Vigyétek satoromba!
Kös étek annak halványoszlopához!
K u l m a. (tört ránt) Kijátszom vak bosszúd is, bábvezér.
(e d ö f i m a g a t t ö r é v e l. Elviszik)
V a t a. Elére! Úzni a futó hadat! (el mind.)
ó. J e l e n é s. S a m u e l. Utóbb V i s k a.
S a m u e l. (líhegve). Viskat magában láttak erre jönni!
Hej, Viska! Czinkos! Áruló! . . .
V i s k a. (belép) Aba!
S a m u e l. „Te biztatál a trónussal” gazember,
Midőn hizelegve jöttél, mint kutya,
Mégmarni nádorod szívet! — De jer most . . .
(ö s s z e c s a p n a k). Győzelmem esorba lenne, míg fejed
Hiányzanék sätrom karóról.
V i s k a. S én a pokolnak meg nem engedem
Hogy békontarkodjék bosszúmba!
S a m u e l. Jer hát! . . .
(ismét összecsapnak, s küzdés után harcolva, Viska kihátrál.)
S a r o l t a. (belép örülten, megfojtott lánykáját hozva
ölében.)
Hess, csúf kutyák! Botom van és ütök. — —
Szép gyermekem, aludjal cseudesen: (ringatja)
Álmodj galambot, rétet, kis bariskát . . .
Oly boldogok voltunk apáddal! — A
K ronás kígyó befészkelte szívébe . . .
Éjjélkor, épen — száz esztendeje.
(Vége köv.)

idegen szavait, mert füleit rég nem érintették ily tiszteletet lehellő szavak, a melett Radziwill elutazása majdnem kétségbe ejtette őt. Örömtől sugalt szavakban fejezte ki tehát köszönetét, s tudni ohajtotta, vajjon kinek tartozik e feláldozó részvételt: mire azon feleletet nyerte, hogy neve keveset nyom a latban, mivel ő csak több befolyásos orosz nagyr küldöttje, kiknek szívök vérzik azon gondolatnál, hogy ő a hatalmas Peter czár utódja, nyomor s feledékenységnek van idegen országban kitéve.

Mint hogy a hercegnő természetesen tudni kívánta mégis mindazok neveit, kik ily forró részvételt viseltek iránta, azért ismételve tudakozódott ezek után, de mind hasztalan, végre azonban szabadságot kért az idegen egyikét azon főuraknak bemutatni, ki aztán mindent fel fog világosítani, a mit megnyervén téden állva csókolta a hercegnőnek kezét s eltávozott.

Az idegen, ki ily módon játszotta ki Tarranakoff hercegnő jóhiszeműségét, Orloff kémje és szövetségese volt s az idegen tiszti ruhát is csak e czélra bitorolta.

Ez ember, született nápolyi volt s a legáljasabb jellemmel bírt és azért lett a gróftól kiszemelve, mert már több olv gonoszságot követett el, melyek eléggé bizonyíták, hogy a nagyur terveire könnyen rá fog állani. Ribas, ez volt neve, nem mutatta be a gróftól azonnal, hanem ismétlé saját látogatásait a hercegnőnél, s minthogy észrevéve, hogy épen szükségben s pénz hiányában van, annyira hozta őt, hogy szabadon rendelkezett erszényével, mi mellett tiszteletteljes magaviselete által egész bizalmat tudta kinyerni.

Most jött meg Orloff ideje. Mihelyt ez megtudta, hogy bérencének terveit sikerültek s a hercegnő kellően el van arra készítve, hogy mindent meghallgasson s elhiggyen, mint főszereplő lépett a színtérre.

Orloff, ki az udvari eselszövényekben még jobban volt beavatva mint elődje, csakhamar ki tudta vinni a hercegnő kezét, ki is őt minden nagynak, nemesnek példányaként tekinté s iránta nem csakély vonzó lással viseltetett.

A gróf bátran örülhetett e sikerének mert a hercegnő egy pillanatig sem kételkedett szavainak valóságán s kezét is odaadta neki. Valamelyik nap a legmélyebb bánat kifejezésével lépett Orloff a szobába, s miután neje szomorúságának okát kérdezte tőle, azt mondta:

Ah kedvesem, hogy ne volnék szomorú, mikor el kell tőled válnom, — tőled, ki mindenem vagy.

— De miért kell elválnunk, Alexei? — kérde a hercegnő. — nem vagyok-e én megesküdtött hitvesed? Nem ígertem-e, hogy soha el nem hagylak sem vesztélyben, sem balsorsban?

Orloff mindezt szívesen hallotta s elmondta aztán, hogy az általa vezényelt csapat után kell indulnia Livornóba. A hercegnő elkísérte oda férjét, hol a legnagyobb kiüntetéssel fogadtatott.

Va amelyik bájos nap, Tarranakoff hercegnő férje oldala mellé ült egy pompás bárkába. Vigan s gondtalan társalgott környezetével, mitsem gyanítva az őt fenyegető veszélyről. Kísérői, kik a parton maradtak vissza, nem sejtették, hogy a hercegnő örökre bucsuzik el tőlük. Alig ért azonban a csónak a tengerre, midőn megkötözték a hercegnőt s elvitték hazájába, hol trón helyett börtön várt rá.

A szerencsétlen hercegnő hat évig maradt sötét börtönében, hol iszonyu körülmények közt érte a halál. — Összel volt, nap-éj egyenlőség ideje, midőn Sz.-Pétervárott borzasztó szélvész dühöngött. A szélvész következtében a Neva hullámozó habjai már a börtön ablakig esaptak föl. A hercegnő busko-

morságában elmélyedve, észre sem vette ezt a zivatart, midőn egyszerre nedvességet érez börtöne talaján, s csak most ijedt meg a gondolattól, hogy a folyó áradásban van. Hangosan kezdett tehát kiátozni s minden módon iparkodott a börtönőr figyelmét magára vonni, de hasztalan senkisésem jött segítségére. Fölmászott aztán butoraira, hogy a víz elől meneküljön, de hasztalan, a víz ide is fölhatott, a börtön egészen megtelt vízzel.

Mikor aztán elmúlt a zivatar s a Neva ismét visszalépett régi árhába, s börtönőr ott találta annak holttestét, ki Orloff árulásának esett áldozatul, s ki Alexiewna Katharina szemében a legirigyebb gyűlölet tárgya volt.

H I R E K.

— **Fényes estélyt** rendezett f. hó 4-én Winternitz Arnold jószágigazgató úr. A ház szeretetreméltó úrnője Szarvas szép virágiból egész koszorút gyűjtött maga köré, a nagyszámmal megjelent virágbúváró fiatalok nem csakély öröme. — A kedves estély valódi találkája volt városunk táncz kedvelő ifjúságának: úgy hogy egy-egy bal sem gyűjti össze ennyire Terpsichore híveit. A lebilincselő vendégszeretet, mely a kedves családot kiválóan jellemzi, a maga mélyebb társaséleti hatásával a jelen voltak mindegyikének kellemes emléke marad.

— **Az óvodát** ujabban népünk is kezdi igénybe venni, mint a gyermeknevelés leggyakorlatibb tényezőjét, s mint a magyarnyelv kora elsajátításának igen czélszerű eszközét. Örömmel constatáljuk e jelenséget, mint kétségbevonhatlan bizonyítékát annak, hogy népünk érzi a gyermeknevelés s ezzel össze öttetésben a magyarosodás fontosságát és jelentőségét.

— **Halálozás.** Folyó hó 4-én kísértetett örök nyugalomra közrészvét között Haviár Mariska, néhai Haviár Daniél nagynevű szarvasi lelkész leánya, a család legifjabb tagja, ki alig 14 éves korában, egy hóig tartó szenvedés után ragadt el övei kebléről a kéréthetlen halál. A gyászestéről kiadott családi jelentés így szó: Haviár Dani és neje Roboska Paulin, Haviár Emma és férje Ponyiczky György, Haviár Valeria és férje Bakay Sándor, Haviár Lajos és Gyula szomorodott szívvel tudatják kedves kis húgok, illetve sógornőjük Haviár Mariska 1880. évi február hó 2-án esti 9 órakor, elete 14-ik évében tüdővészben történt csendes kimulását. Az e hunyt, f. hó 4-én, délután 2 órakor fog az ág. ev. hitv. egyház szertartása szerint eltemettetni. Kelt Szarvason, 1880. február hó 3-án. Béke poraira!

— **A b-csabai** tiszteletbeli a szolgabíró Lövy Antal sikasztás miatt vizsgálat alatt áll. Kezességre szabaddábra helyezettett, tiszteletbeli állásáról vizsgálat alá vétele előtt leköszönt.

— **Békésen** a Caszinó által rendezendő mulatság f. hó 9-én fog megtartatni. — Az izr. ifjúság farsang utánra pikniket tervez a mi azon száraz hójti napokhoz nagyon jól esnek. különösen, ha az eredmény, melyet jó kívánatunk mellett várunk, olyan lesz, mint az elmúlt években. — Egy olvasóegylet talán farsangi szórakozásul nálunk a vasut-ügy gátlásában értekezlet tartott. — Aláírási ívvel indult meg egy fiatal ember postamesterünk ellen, hogy 20 évi szolgálatát tőle telhetőleg megjutalmazhassa s három negyedívre terjedő indokolással, fölkeresi a „Handelschaft leidet keine Freundschaft“ törvénye mellett az illetőnek barátait is; épen ez ügyben buzgólkodott valakinél, azonban eredmény nélkül, de véletlenül közbe jön a postamester fia, ki egyszersmind távirtda kezelő és neki barátja is volt, ő meg minden áron aláírni akart, mivel előtte az ív béli fölhívásnak neveztetett; de ezt meg

már a színelv rendező ur nem fogadta el, hanem igyekezett a szabad levegőre... hiába! ilyen czifraságok történnek a csillagos ég alatt!!

— **A m.-berényi** Caszinó által a kisdudóvá javára rendezett balyubál 31 frt 02 krt jövedelmezett a jótékony célra; a caszinói bál február 5-én lesz. — Mezőberény városának az esetleg bekövetkező árvíz veszély megelőzésére munkába vett körgálja, afolytonos erős hideg idő dacára közel áll teljes befejezéséhez. — A m.-berényi egyesek által három évre biztosított óvoda ellen 36 frt erejéig az orsz. tanítói nyugdíj intézet javára végrehajtás van elrendelve. Miután ez zsenge, közadakozásból létesített intézetek semmi néven nevezendő vagyona nincs a tanszereken kívül, maholap megérjük, hogy a tanszerekkel együtt kiexequálják gyermekeinket az ovodából azután — becsukhatjuk a boltot. Szép!

— **Gyomáról** Homokay László színigazgató a napokban folyamodott a szolgabírói hivatalhoz a végett, hogy városunkban f. hó 14-től kezdve előadásokat tarthasson. A szolgabírói hivatal méltányolva a színi bizottság eddigi működését: véleményezés végett a kérvényt áttette ide. Tekintve azt, hogy Krecsányi társulata az ősszel hosszabban időzött városunkban, tekintve továbbá, hogy a farsang mozgalmái még alig végződtek be városunkban: a színi bizottság elvben nem helyteleníti ugyan a társulat átvételét: de a társulat érdekében jobbnak véli, ha az elmarad ezúttal, annyival is inkább, mert nálunk anyagilag csakis a nyári és őszi idény szokott jutalmazó lenni a színészetre.

Beküldetett. A „Szarvasi Ujság” 5-ik számában „Czafolat” jelent meg Balázs Béla olvasó-egyleti elnök, r. m. kath. segéd lelkész úrtól, a „Szarvasi Ujság” 4-ik számában megjelent azon közleményemre: hogy a szent-andrási olvasó-egyletben Verhovai Gyula úrhoz részvét-nyilatkozat küldése határozatot el. Nevezett segéd lelkész ur mint az olvasó-egylet ezidőszerinti elnöke, ez állításonkat legből kapott állításonkat nyilatkozatolja. E czafolatra válaszolnom már csak azért is erkölcsi kötelességem, le hogy valaki azon meggyőződésre jusson, hogy én alhíres terjesztésével felte akarom vezetni az olvasó közönséget. Válaszolok e czafolatra, hogy így kértünk közleményéből legyen alkalma kinek-kinek meggyőződni arról, hogy melyikünk részén van az igazság. Az olvasó-egylet jan. 18-án tartott választmányi gyűlésében ugyanis indítványba hozott a részvét-nyilatkozat küldés, mely indítvány nemesak a választmányi, hanem a jelenvolt számos tagok által is hangos éljennel fogadta ott és a részvét-nyilatkozat megírásával Bakos Gyula olvasó-egyleti jegyző és Hajjas Lajos urak meg is bizáltak. Igaz, hogy tisztelendő elnök ur, az alelnökkel együtt protestáltak ennek jegyzőkönyvbe vezetése ellen, mert ugymond: akkor készek inkább lemondani elnöki állásaikról, de azért a határozat érvényben maradt s Bakos Gyula egyleti jegyző ur által meg is íratott, melyet önnek t. segédlelkész ur elvitatni a lehetetlenséggel határos, mivel én saját szememmel is láttam és olvastam. Valóban nem tudom nevessem-e vagy szánjam önnek erőltetett czafolatát midőn írja: hogy csak egy pár választmányi tag által penditetett meg az eszme, holott épen ellenkezőleg van a dolog, az egész pártolta az indítványt és csak egy pár t. i. ön és az alelnök voltak ellene. Ugyan kérem helyes-e, jogos-e önnek ily módon eljárása? Szabad-e egy gyűlésre rá oetroyálni saját nézeteit s a többség határozatát oly kicsinylő megvetéssel hirdetni? Hogy nekem van igazam, igazolja az is, hogy a gyűlés után mintegy 20-25 olvasó-egyleti tag Verhovai Gyula eltelésével vonult az olvasó-egyletből Hajjas Lajos kántor ur

lakására, ki a lelkesedéssel fogadott eszme keresztülvitelének egyik főharcosa volt. Ugyan kérem, nem szokik-e a vér az ön arczába, midőn a valósággal ily homlok egyenest ellenkező állítással lép a nyilvánosság elé? Lehet-e, szabad-e önérzetes embernek így megtagadni a valóságot? No de más részről tán megbocsátható önnek e cselekménye, mert bizonyára azért tette ezt, hogy bizonyos felsőbb körök elismerését kiérdemelhesse, s ha igaz, úgy bizonyára száanalomra méltó álláspontja. Nekem meggyőződésem az, hogy az igazság mérlege felém hajlik, mert ön minden erőlködése dacára, még mesterséges csellogás, hierarchiai terrorizálással sem képes állításom igazságát megdönteni. Zih Károly.

— **Nag lakon** a városháza nagyterme feldiszfizetésére táncvizigalom rendeztetett, melyet e hó 1-én tánczolt le e város lelkes s fürge lábú ifjusága. Ha volt valaha e városban jótékony czélú táncvizigalom, mely iránt érdeklődéssel viseltettek, úgy bizonyára ez volt az, nem kimélve időt és pénzt, nem tekintve fáradságot, hogy e bál a legsikerültebb legyen, s mindezekért a teremben lejtő, s örömtől sugárzó arcokról olvasható volt, hogy e kedély fűszerezte pár órai mulatság faradozásait kellőleg megjutalmazza. A „városháza” nagy terme tán még soha sem összesített oly szép számú egy vidék mint a helybeliek legszebb virágszálaiból font hölgykoszorút, mint éppen ez alkalommal. Arra nézve azonban, hogy a hölgy koszoru szép virágszálaikat teljesen felsoroljam emlékező tehetségem gyenge és cserben hagyna ha azt megkísérlelem: s a műértészet terén sem dicsekedhetem oly jártassággal, hogy az ott díszített összes virágok neveit felsorolhatnám; mindazonáltal mégis megkísért m. Ott lejtettek felénk a bál királynője a kedves Bartolomeidesz Horváth Mariska, a szellemdús Lenhardt Eszti és Mili, a kedves Ruzs Mariska, Mészáros Ilonka Sajtenyből, s Kicsiny Camilla kisasszonyok. A menyecskek közül kiemelendő t. Dobrányi N.-né, Ruzs Jánosné és Kei Sámuelné. A kedélyes jókedv szűnni nem akaró, a táncz reggelig tartó volt — s tudom, hogy az ifjuság örömtől sugárzó arcait idezi fel emlékezetébe a le-tánczolt botdog éjelt (B. Gy.)

Mindazoknak, kik a magam és enyéim fájdalmát Mariska hugom halála fölött, szives, emberies részvétökkel enyhítették, igazi és hálás köszönetet nyilatkoztok, az enyéim nevében is.

Haviar Dani.

Talány.

rom rom
rom rom
rom rom

A megfejtők nevei közöltetnek. A múlt számunkban közölt képtalány megfejtése: „T a r K a t i”. Megfejtés egy sem érkezett be.

Szerkesztői üzenet.

— **Bednár P.** Szarvas. Felszólalását nem közölhetjük, mert tényekre egyáltalában nem hivatkozik. Egyébként az efféle panaszokkal, ha alaposak, tessék az illetékes hatósághoz fordulni, s ha ott nem nyer elégtelt: akkor van helye a nyilvános felszólalásnak.

— **Aigner Ferencz** Kolozsvár. A küldeményt köszönettel vettük, s mielőbb adni fogjuk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma

Poudre de Serail.

**Blaháné Louiza művésznő kedvencz
arczpora.**

Ezen arczpor vegytanilag tökélesítve, minden ártalmas szerek-
től mentes és oly kitünő tulajdonságokat egyesít, hogy minden eddig
a kül- és belföldön készített porokat sokszorosán felülmúlja. Az egymérvü
federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcz-
nak és a testszínnek ifju és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy
a legélesebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitünő ha-
tásaiért Blaháné Louiza asszonyság következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda,
illatszerész urnak BUDAPESTEN.

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált valóban kitünő és
nemében páratlan, mert nemcsak az arczon láthatlan és tartós, de egy-
szersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly külö-
nös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpor-
nál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért jövőben mint ked-
vencz arczporomat kizárólag fogom használni, és meg vagyok győződve,
hogy felmulthatlan jóságáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel

BLAHA LOUIZA.
Creme Pompadour.

Az illatszát terén jelentékeny párisi kitünő-
ségekkkel való összeköttetésem folytán sikerült a vi-
lághírű és fölötté hatásos, „Creme Pompadour” egész eredeti tisztá-
ságában és erejében előállítanom. Ez azon szer, mellyel a hírneves
asszony egész aggkoráig fenn tudta tartani csodaszépességét a nélkül,
hogy az egészségének ártott volna; azért nem mulaszthatom el a t.
hölgyvilágnak azt a leghathatósabban ajánlani.

E kitünő szer jóval felülmul minden eddigi e nemű gyártmányt.
Egy tégely ára használati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságáért kezkeskedem, mely véd-
jeggyel el van látva. — Legnagyobb választék valódi francia és
angol illatszerekben.

Minden doboz POUUDRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett
védjeggyel van ellátva, 60 kr. és 1 frt dobozokban; valódi minőség-
ben csupán a fe találónál Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv.
utóda, illatszerész a „Virágkirályné”-hoz Budapest, koronaherceg-
utca 2-ik szám kapható. 9-3

Vidéki megrendelések pon-
tosan eszközöltetnek.

Ház-bérbeadás.

Alólirottak a nagytemető utcá-
ban 588-dik szám alatt levő házában

két egymásba nyíló szoba,

konyhával,

élés-kamrával, pinczével

és padlással

folyó évi ápril hó 24-től kezdve

bérbeadandó.

 A feltételek iránt ugyan-
ott értekezhetni.

Özvegy Elefánt Józsefné.

Ház- és szőlőskert eladás.

A selyem-utczán 162-ik sorszám alatti szilárdanyagból épült jó berendezésű ház
tágas udvar és kerttel, ugyszintén tágas istálló és kamarából álló melléképülettel; vala-
mint a maczó-érben finom asztali és

kővidinka-borszőlővel

s nemes gyümölesfákkal kiültetett 1400 négyszög ölet tevő

szőlőskert

 együttesen vagy külön-külön kedvező feltételek mellett
szabadkézből eladó.

A t. venni szándékozókknak **Ponyiczky János** takarékpénztárnokszolgál bővebb
értesítéssel.